

วันสารทจีน ๕ ก.ย. ๒๕๔๑

พระราชสุทธินาถมณฑล

D011

เจริญพรบรรดาญาติพี่น้องทุกท่าน พุทธศาสนิกชน ในวันนี้เป็นวันธรรมสวนะ เป็นวันพระ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันสารทจีน เป็นวันการเคารพบูชาบรรพบุรุษ ทำบุญทุกสารทครึ่งปีของชีวิตของเราที่อยู่รอดปลอดภัยมาครึ่งปีแล้ว แต่วันนี้เราถือว่าวันพระนี้วันเกิดแสงสว่าง พระจันทร์ลอยเด่นนภาภาคคือธรรมสวนะ เป็นวันพระ ขึ้น ๑๕ ค่ำ พระจันทร์เต็มดวงพวงมาลัย สวยสดงดงามพระจันทร์ส่องแสงสว่างทั่วโลกโลกา พระอาทิตย์ส่องแสงกลางวัน พระจันทร์ส่องแสงกลางคืน กระจ่ายออกมา ชมจันทร์ ละมุน ละม่อมอ่อนช้อยละม้ายละม้าย คล้ายพระพิมพ์พาแม่ของเรา อ่อนช้อยละม้ายละม้ายเป็นพระพิมพ์พา เป็นพิมพ์พญาคือแม่ของเรา พ่อเป็นสมเด็จ แม่เป็นพระพิมพ์ ชีวิตจะเป็นนิลและเป็นเพชรเต็มดวงพวงมาลัย บ้านไหนพ่อเป็นสมเด็จ แม่เป็นพระพิมพ์ เรียกว่าพิมพ์พญา นั้น ลูกจะเป็นเพชรนิลจินดาชัดเจน เพชรตีเม็ดสีแดง เขียวใสแสงมรกต เหลืองใสสดบุษราคัม แดงแก่กำโกเมนเอก สีมอกเมฆนิลกาฬ มุกดาหารสีหมอกมัว แดงสลัวแก้วเพทาย สังวาลย์สายแก้วไพฑูรย์ เหมือนยังโลกมนุษย์นี้เรามีพระอาทิตย์พระจันทร์สองดวง เราเกิดมาในสากลโลกมนุษย์นี้ก็มีพ่อ กับแม่สองดวงเท่านั้น ถ้าพ่อเราเป็นสมเด็จ แม่เป็นพิมพ์พญา สมเด็จบาง นางพญาหนา ทุกคนไม่เข้าใจ สมเด็จบาง นางพญาหนา ใ้ได้ แม่เป็นนางพญาต้องหนา นางพญาพิษณุโลกสุโขทัย อยู่เย็นเป็นสุขต้องหนาแน่นอดทนคือแม่ของเรา พ่อเป็นสมเด็จเนื้อบาง นางพญาต้องหนา บางคืออะไร บางตัวนี้ทุกคนไม่เข้าใจ บางแปลว่าบุคคลผู้เข้าสู่จุดมุ่งหมายของหลักธรรม บางแปลว่าอะไร หนาทำให้บาง กิเลสมันหนาแน่นต้องบาง คือพ่อ เป็นตัวใจคือพระอาทิตย์ ส่องแสงสว่างในโลกมนุษย์ วันนี้แสงพระจันทร์ส่องหล้าสง่าขึ้นมา ทุกคนไม่เข้าใจ พ่อต้องบางสมเด็จ นางต้องหนา วันสารทในวันนี้ เราควรจะนึกถึงพระอาทิตย์พระจันทร์ ควรรำลึกถึงพ่อกับแม่ มีสอง

เท่านั้น โลกเอ๋ยโลกมนุษย์นี้ เรามีพ่อกับแม่เท่านั้น มีแม่หลายคนไม่ได้ มีพ่อก็ได้คนเดียว โลกนี้ก็มีพระอาทิตย์ได้ดวงเดียว มีพระจันทร์ได้ดวงเดียวเท่านั้น ถ้าโลกมีพระอาทิตย์หลายดวง พระจันทร์หลายดวง โลกจะแตกอย่างที่เขาสื่อกัน โลกมันจะแตก พระอาทิตย์จะมีหลายดวง มีดวงเดียวดวงเด่นเห็นชัดและเห็นไกลโลกไม่แตก สมเด็จพระนางพญา นางพญา บางด้วยกิเลส คือพ่อ หนาด้วยแม่ แม่แบบ แม่แผน แม่แปลน ต้องหนาแน่นอดทน ตรงนี้ไม่มีใครรู้ ท่านจึงเขียนเป็นตำราว่า สมเด็จพระนางพญาต้องบาง นางพญาต้องหนา ถ้าใครที่ไหนมีพ่อเป็นสมเด็จพระนางพญา บ้านนั้นสวยสดงามงาม สง่างาม ชูราศี สุขจิตธรรมเหตุแห่งความสุขที่แท้จริงของชีวิต

วันนี้จะพูดถึงเรื่องสารท สมเด็จพระนางพญา ทุกคนไม่เข้าใจ ถ้าท่านเจริญกรรมฐานได้จริงท่านจะรู้ว่า หัวใจบางไม่หนาแน่นด้วยกิเลส ตรงนี้จะตีความ หัวใจบาง จิตบาง มันหนาแน่นมันหุ้มห่อเหลือเกิน เป็นโมหะอวิชชา ตัณหา อุปาทาน แต่แล้วขัดเกลาเสียให้บางคือสมเด็จพระนางพญา จิตใจบางแล้ว ท่านจะมีความคล่องแคล่วว่องไว รวดเร็วทันใจ ถูกต้องเป็นธรรม ท่านคือสมเด็จพระนางพญา คือแม่ แม่อยู่ที่ไหน แม่เอ๋ยแม่แพรก สี่คนแห่หาม สองคนหาม สี่คนแห่ แยกเหลือเกิน ไปสู่ที่เมรุ บางคนไม่เข้าใจที่พูด ขอให้นักกรรมฐานโปรดตั้งใจฟัง ที่อาตมาพูดท่านจะเข้าใจมั๊ย ท่านปฏิบัติกรรมฐานได้ท่านจะเข้าใจตรงนี้ หนาแน่นกันมากเหลือเกิน น่าเสียดายนางพญาคือแม่ แม่แบบ แม่แผน แม่แปลน หนักแน่นอดทน สร้างกุศลให้ตัวเอง พ่อให้หัวใจมาแล้ว แม่ให้น้ำเลือดน้ำเหลืองเป็นคนเดียวกัน ทำไม่ถึงเป็นเช่นนี้ได้ น่าคิดพิจารณามาก แต่ผู้มาทำกรรมฐานก็คงจะไม่เคยคิด ขาดสติ ขาดความคิด ขาดการยับยั้งชั่งคิด หามีสติปัญญาไม่ นี่หรือจะเป็นนางพญา ไม่ใช่เรื่องเหลวไหล นางพญานี้ แม่แบบ แม่แผน เป็นนางพญา พ่อเป็นสมเด็จพระนางพญา บางด้วยกิเลส ไม่หุ้มห่อด้วยอวิชชาตัณหาไม่มีแล้ว โยมโปรดตั้งใจฟัง หนาแน่นอดทน ทนแดดทนฝนได้ คือแม่ แม่แบบ แม่แผน อดทนต่อสู้กับเหตุการณ์ ดังที่กล่าวมา อดกลั้นอดออม ประณีประนอมยอมความ พ่อเอ๋ยให้หัวใจมา ทำให้มันบาง อารมณ์อย่างให้มันหนา

อารมณ์อย่างหนักแน่นแต่ประการใด อารมณ์อย่างหวั่นไหว ต้องบางด้วยกิเลส เป็นเหตุ
ทำให้จิตใจผ่องใส มันจะใสเหมือนลูกแก้ว คลาดแคล้วบวงมาร จะไม่มีเวรมีภัย จะไม่
มีมารผจญแต่ประการใด เพราะหัวใจบาง อารมณ์บางแล้ว ไม่มีกิเลสแล้ว จะ
คล่องแคล่วว่องไว รวดเร็วทันใจ ถูกต้องเป็นธรรม แม่ นางพญาหนา ท่านจะไปเห็น
พระเครื่อง เขามีความหมาย สมเด็จแท้ ๆ ต้องบาง นางพญาต้องหนา ถ้าใครมีของแท้
ต้องหนา แม่บางใช้ไม่ได้ พิมพ์แตกหมด จำไว้นะ แม่แบบพิมพ์บาง พิมพ์แตก ออกแตก
หวั่นไหว เหลาแหละ หละหลวม เหลวไหล ขึ้นห่วยลงเขา เป็นแม่ไม่ได้ ต้องหนา
หนาแน่นด้วยความอดทน อดกลั้น อดออม ประณีประนอมยอมความ

วันนี้วันเสาร์ น่าจะคิดตีความ เราในโลกมนุษย์มีพระอาทิตย์กับพระจันทร์ มี
พ่อกับแม่เท่านั้น ท่านทั้งหลายน่าจะตีความคิดให้เห็นได้ใกล้ตัวนี้ ท่านมีแม่ได้หลาย
คนหรือ มีพ่อได้คนเดียว แต่มีผัวได้หลายคน มีเมียได้หลายคนใช่ไหม ตรงนี้น่าตีความ
นี้กรรมฐาน เดี่ยวจะพูดว่าแม่เมตตาแม่อย่างไร ถึงจะไปติดเป็นตัวหนังสือได้ ใครจะ
ฟังหรือไม่ จะต้องอัสสาสะ ปัสสาสะ แม่เมตตาไปเป็นตัวหนังสือที่ยุโรปได้ไหม แม่ออก
จากทางไหน พวกนักกรรมฐานไม่ได้สนใจในเรื่องนี้ จึงแม่ไม่ออก ตีแม่แพรวขยายไม่ได้
น่าเสียดายในโอกาสจึงรำลึกชาติชีวิตนี้ รำลึกเหตุการณ์ความหลังแห่งกรุงศรีอยุธยา
ยังไม่ได้ ถ้าโยมเจอพ่อ เป็นสมเด็จเมื่อไหร่ สมเด็จนี่แน่นอน บางด้วยกิเลส ชัดเกล้า
จนบางนั้นคือพ่อ แม่หนาแน่นด้วยความอดทน อดกลั้น อดออม ประณีประนอมยอม
ความ อดทนต่อความลำบาก อดทนต่อความตรากตรำ อดทนต่อความเหนื่อย
ยากลำบากในสังคม อดทนต่อหนาวร้อน อดทนต่อความเจ็บใจ นั่นคือแม่ แม่แบบ แม่
แผน แม่แปลน คือแม่ให้น้ำเลือดน้ำเหลืองเรา พ่อให้หัวใจเราแล้ว พ่อแม่รวมบวกรวม
เป็นหนึ่ง ให้มือสอง เท้าสอง สมองหนึ่ง ปัญจะสาขา ออกมาจากท้องแม่แล้วนั้น โปรด
สร้างความคิดตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ถึงระลึกถึงพระคุณได้ วันนี้วันเสาร์รำลึกถึงพ่อแม่
รำลึกถึงครูบาอาจารย์ ครูรักครูจำ ครูณะครูนำ ครูพว้าครูสอน วันนี้เป็นวันรำลึกถึง
บรรพบุรุษของเรา รำลึกถึงพ่อไปหาปู่ รำลึกถึงแม่ไปหายาย รำลึกถึงวิชาความรู้ รำลึก

ถึงครูบาอาจารย์ ร่ายเวทพระคาถา สิบนิ้วประนมกัมเกศพระเกศาไหว้ครูรักครูจำ ครู
แนะนำ ครูพำครูสอน คือวันนี้ ไม่มีใครรำลึกเลย มากันเยอะ มีสองคนรำลึกถึงครู
ได้ มาไหว้ครู ครูก็จะให้พร ถิ่นนารอด ถิ่นนารายณ์ ถิ่นตาไฟ คนที่จะระลึกถึงคุณ
งามความดีของความดีอันนี้ไม่มีเลยในวันนี้ สารทจีนไม่ใช่เรื่องเหลวไหล ไหว้กันมั่ง
หรือเปล่า อาตมาไหว้ทุกวัน ถึงสิ้นวันสารทจีนหรือตรุษจีน ไม่เป็นไร เพราะไม่ลืม ตี
สามไหว้แล้ว ไหว้พ่อไหว้แม่ ไหว้ครูบาอาจารย์ ครูทั้งรักครูทั้งจำ ครูทั้งแนะนำและพำ
สอน ไม่เคยลืม เราถึงจะมีวาสนา คนที่มีบุญวาสนาได้ ก็ต้องมีจุดมุ่งหมายอันนี้ ถ้า
ท่านเจริญกรรมฐานจะพบพ่อบาง ก็เลยท่านจะเบาบางลงไป จะเบาอกเบาใจ ท่านจะ
มีจิตใสสะอาดบริสุทธิ์ มันบาง ไม่หนาแน่นเหมือนอวิชาและตัณหา อวิชาตัณหา
อุปาทานมันยึดมันจึงหนาแน่นจึงมองไม่เห็นความบาง มองแต่ความหนาแน่นเท่า
นั่นเอง ท่านทั้งหลายเอ๋ย มีแม่ แม่แบบ แม่แผน อดทนต่อสู้กับแดดกับฝน อดทนกับ
หนาวร้อน ร้อนแดด ร้อนอะไร ก็ต้องทน พี่น้องที่รัก ร้อนแดดที่แผดเผายังได้หลบเข้า
ตรงต้นพฤษภา ร้อนรักหนักอุรา จะหลบเข้าที่ไหนประการใด ทุกท่านไม่เคยทราบ ถ้า
ท่านนั่งเจริญกรรมฐานท่านจะซึ่งใจน้ำตาแทบจะหล่น หล่นลงมาในวันนี้คือวันรำลึก
ถึงแม่พ่อ รำลึกถึงแม่ต้องให้รำลึกถึงยาย ถ้าไม่มียายไม่มีแม่ น้ำตาแทบจะลวงใหม่ใน
วันนี้ ไม่ลวงเลยสนุก วันนี้นั่งกรรมฐานสนุก ท่านจะพบทุกข์ตลอดกาลปวสาน ใช่
หรือไม่ ถ้ารำลึกถึงพ่อเรา เราก็ต้องนึกชั้นสอง เรามีพ่อได้เพราะมีปู่ ถ้าไม่มีปู่จะมีพ่อ
ใหม่ ไม่มีแล้ว ถ้าระลึกถึงสองอย่างคือตากับยาย ปู่กับย่า รับรองท่านเจริญในวันนี้
รำลึกถึงครูบาอาจารย์ที่เรียนวิชาไว้ ท่านสอนวิชาให้เราใช้ใหม่ แต่ลืมรำลึกถึงครูหรือ
ท่านจะทำอะไรไม่สำเร็จ ท่านจะเสกคาถาไม่ขลัง ท่านจะทำงานไม่ได้ผล ไม่ได้มรรค
ได้ผลแต่ประการใด ขอฝากพี่น้องไว้ทุกคนด้วย ลืมซะแล้วหรือ ลืมทั้งชาติภูมิมาตัญญู
แหล่งให้เกิดวิชา แหล่งให้เกิดสภาพความดี ลืมแล้วหรือ อาตมาจึงพูดให้ท่านฟังอยู่
เสมอว่า อาตมาให้อะไรใครจะไม่จดไม่จำ เพราะไม่หวังผลตอบแทน มันเสียเวลาไป
จำ แต่ข้าพเจ้าจะจำอันนี้ได้ ใครให้ข้าพเจ้าน้ำซึกถ้วยหนึ่ง ข้าพเจ้าจะจำจะจด
กำหนดจดจำ อาตมาจึงเขียนวิทยานิพนธ์ขึ้นมา หนูจำ หมั่นจดหมั่นจำนะลูกนะ หมั่น

จำหมั่นจด สิ่งใดงามอย่าได้งด หมั่นหมั่นจดหมั่นจำเป็นตำรา หมั่นจะเกิดเป็นเศรษฐี
มหาเศรษฐี เป็นพิมพ์พญาแน่นอน เรียนรู้ดูจำทำจริงทุกสิ่งและจดจำ

คนเราไม่ได้สนใจเรื่องนี้จึงไม่มีความดี ไร้บุญวาสนาเหมือนต้นไม้ไม่มีใบชะ
แล้ว น่าเสียดายมาก เวลาผ่านไปพระธรรมเทศนา ขอให้ตั้งใจชะหน่อย อาตมาตั้งใจให้
เต็มที่เลยวันนี้ วันนี้เป็นวันเมตตา วันเมตตาชีวิต ทำไมเรียกว่าวันเมตตาชีวิต เป็นวันที่
ฝากความคิดไว้ในความเมตตา จากปู่ตายายบรรพบุรุษ อากัง อาม้า เราไม่ฝาก
ความคิดอันนี้แล้ว เราจะเจริญไม่ได้ ถ้าเราจะทำอะไรไหว้ครู ไหว้พ่อไหว้แม่ก่อน ถ้า
ทำงานทุกอย่างนี้ไหว้พ่อแม่ชะหน่อย ไหว้ครูชะหน่อย ไหว้ผู้มีพระคุณชะหน่อย แล้ว
ค่อยลงมือทำเจริญแน่ ลองดูนะ ได้ผลแน่นอน โยมเอาไป ถ้าทำอะไรไม่ไหว้ครู ไม่ไหว้
พ่อแม่ ทำไปแล้วไม่มีใครช่วยนะ กำลังใจไม่มี ที่เราอยู่ทุกวันนี้ เราได้กำลังใจจากพ่อ
แม่ใช่ไหม ได้กำลังใจจากครูบาอาจารย์ ได้กำลังใจจากเทวดาประจำวันเกิด ประเสริฐ
แล้ว จึงมีพลังที่จะทำงานต่อไป อยู่ตรงนี้ก็คือกรรมฐาน จะทำให้ท่านมีชีวิตสดใส ท่าน
มีอารมณ์ดี ไม่เจ็บปวดด้วยความทุกข์ ไม่เจ็บปวดด้วยโทษะ และไม่เจ็บปวดด้วยความผูก
พยาบาท แม่เมตตาได้เลย แม่ออกจากนี้ได้ ออกทางหน้าผากระหว่างคิ้ว จำไว้ ไม่ใช่
สัพเพ สัตตาฯ อย่างนี้อย่างที่ว่าไป อิหังโนฯ อิหังเมฯ รับรองร้อยครั้งก็ไม่ได้ผล ในรถก็
แม่ได้ ขอให้ครบวงจร แล้วตั้งใจตรงนี้เหมือนอย่างเห็นหนอ... จำไว้เลยนะ หายใจเข้า
อัสสาสะ ปัสสาสะส่งเลยเท่านี้ รับรองได้ ไปติดเป็นตัวหนังสือได้ วันนี้จะมาเผยความ
จริง วันเมตตาของพ่อแม่มีต่อลูก เขาก็ไหว้อากัง อาม้ากัน ไหว้ขนมแข่ง ไหว้ขนม
เทียน เมื่อคืนนี้มัวไปสวดมนต์ในโบสถ์ เทศน์สอนพระ เลยลืมไปเลย ลืมไปที่ศาลเจ้า
เพราะว่าเขาเอาขนมแข่งมาไว้ที่ศาลเจ้า เราจะได้ไปรับขนมแข่ง เลยขนมแข่งไม่ได้มีมา
เลี้ยงโยมเลยวันนี้ เลยดลบันดาลไปถึงลพบุรี แม่สำรวจเจอกับข้าวมาเลี้ยงกัน
มากมาย เป็นหม้อใหญ่ ๆ เลย คนที่มีอะไรผูกพันแน่นหนาฝาคั่งมันจะลืมยาก องค์กรนี้
ไม่ลืมโยมหรอก ดูหน้าจำได้ สวย ๆ รวย ๆ อย่างนี้จะลืมได้หรือ ลืมไม่ได้หรอก มันมี
ผูกพัน ความดีผูกพัน ความดีไม่มีเลย ไม่มีเชื่อมสัมพันธ์เลย จะมีอะไรให้ผูกพันใหม่

การแผ่เมตตาไม่ใช่แผ่ง่ายนะ แต่มีพลังส่งใหม่ แต่แผ่ออกไปเนี่ย เหมือนยิงปืนออกไป แต่ดินปืนหมด พลังส่งจรวดจะไปได้ใหม่ ไม่ได้ ตรงนี้น่าคิดสำหรับพวกกรรมฐานมาก วงจรยังไม่พอ ยังมีผูกพยาบาทปลงไม่ตก ยังมีอาฆาตเคียดแค้น ปลงไม่ตก ยังมีเคียดแค้นในใจ โกรธแค้นอยู่ในใจ แผ่ไม่ออก ปืนยิงตกปากกระบอกชัดเจนมาก แต่เหตุใดหนอ เราอยู่ที่เมืองไทย แผ่เมตตาไปยังยุโรปได้ แค่วินาทีเดียว โยมหลงหลับตา ออกจากวัดอัมพวัน มีเลี้ยวซ้ายเลี้ยวขวาใหม่ ไม่มี หลับตาจิตถึงบ้านเลย มันทะลุฝาได้ นี่ตรงนี้น่าศึกษาแล้ว จิตหลับตาบ๊ีบ เดินออกตรงนี้เลี้ยวขวา แล้วก็ไปเลี้ยวซ้าย แล้วก็ไปเจอบ่อมตำรวจ แล้วก็เลี้ยวซ้าย แล้วออก มีอย่างนี้เหวอ วินาทีเดียวถึงบ้านแล้ว ถึงที่นอน ถึงโรงครัวแล้ว เพราะจิตนี้ทะลุข้างฝาได้ วิธีโค้งไม่มี มีแต่วิธีตรง สมมติว่าเราจะแผ่ไปทางนี้ แผ่ไปให้ถึงบ้านเราได้ใหม่ ได้ บ้านอยู่ทางนี้ แต่หันหน้าไปทางนี้ได้ใหม่ ได้ จำไว้ หลับตาบ๊ีบ มันจะไปของมันเลย ไปข้างหลังทันทีไม่อย่างนั้นผูกตาจะอ่านหนังสือได้หรือ ผูกตาแล้วอ่านหนังสือได้ นี่เป็นแบบเดียวกันวันนี้จะพูดให้โยมเข้าใจ แต่พูดมานานแล้วไม่มีใครฟัง เพราะคนหลายประเภทด้วยกันหลายชนิด หลายเหตุหลายผล หลายกาล หลายฐานะ หลายปัญญา โยมโปรดพิจารณา การเจริญกรรมฐานไม่ได้ยากแต่ไม่ใช่ของง่าย แต่ก็ไม่ยากสำหรับผู้มีศรัทธา ถ้าโยมมีศรัทธาตั้งใจเป็นของง่าย ถ้าโยมไม่มีศรัทธา ไม่มีความมั่นใจ ของยากมากยากที่สุด ถ้าโยมมีศรัทธาปลูกฝังตั้งศรัทธาให้มัน เหมือนปลูกต้นไม้ให้มันงอกงาม จะง่ายมาก แต่เราไม่เอากันเอง ไม่อดทน ถ้ามีแม่คืออดทน เพราะฉะนั้นไม่มีปัญหา เคยได้ยินไหม สมเด็จพระนางพญาหนานา แต่รู้เท่านี้หรือ รู้เท่านี้ใช้ไม่ได้ สมเด็จพระเจ้าต้องบาง บางแปลว่าต้องไม่หนาแน่นด้วยกิเลส จะขลังมากคือสมเด็จพระนางพญาต้องหนา ถ้านางพญาบางไม่ใช่ เอาพระมาคล้องคอก็ดีประจำกาย แต่สู้พระประจำใจไม่ได้ ถ้าพระประจำใจคือกรรมฐาน รับรองขลังศักดิ์สิทธิ์ ไม่ต้องไปเสียมทอง ไม่ต้องเสียดสตางค์ แล้วก็ไม่ใช่ห่วง เดียวนี้เป็นไง พระเสียมทองคล้องคอทั้งนั้น ไปทางไหนเป็นไง นอนหลับใหม่ เพราะอะไร ห่วงพระที่คอใหม่ พระรักษาหรือเรารักษาพระ เรา

รักษาพระหรือพระรักษาเรา นี่ถ้าใครมานั่งกรรมฐานอย่าเอาพระเลี่ยมทองมานะ มา
นั่งกรรมฐาน พองหนอ ยุบหนอ ใครลักพระกุไปหนอ พองหนอ ยุบหนอ สร้อยกุมีสาม
เส้นหนอ ลืมตาเห็นหนอ ใครเอาไปชะแล้วหนอ หลวงพ่อขอลากลับบ้านหนอ เพราะ
สร้อยหายไปสามเส้น ได้บุญหรือได้บาป ตัดปลิโพธิ์กังวลเสีย เรามาแล้วตั้งใจ ท่านจะ
ได้พระประจำใจ ตรงนี้มีความหมายมาก อาตมาถามหลายคนแล้วว่าสมเด็จทำไม
ต้องบาง นางพญาต้องหนา ไม่รู้เรื่องกัน บางด้วยกิเลส สมเด็จโตท่านสอน สมเด็จโต
ก็หาว่าชักลูกประจำ มหาทอง กำปากกำท้อง ทำให้สร้างกรรมดีกรรมชั่ว ถ้าไม่มีกำ
ปากกำท้อง มหาทองคงไม่มีกรรมดีกรรมชั่ว โกงสวนทุเรียนหลานเมีย เอาคืนให้เขาชะ
นะ เพราะเห็นแก่ปากแก่ท้อง มหาทองก็ไม่มีลูก นี่จังหวัดนนทบุรี เลยมหาทองก็รำลึก
ถึงบุญคุณสมเด็จโต จึงสร้างพระอย่างนี้ขึ้นมา จำไว้มหาทองเป็นคนสร้าง ตำรามี
ท่านเทศน์ง่าย ๆ มหาทองกำปากกำท้อง เพราะปากเพราะท้อง โกงสวนทุเรียนหลาน
เมีย มหาทองบาปมาก มหาทองจะมีกรรมดีกรรมชั่ว ติดตัวแน่นอน แล้วเอวังก็มีด้วย
ประการฉะนี้ มหาทองร้องให้ ต้องคืนสวนทุเรียนไป เลยมหาทองก็สร้างพระสมเด็จโต
ทำนี้ขึ้นมาเป็นที่ระลึก แต่ทุกคนไม่ได้รู้เลย มีความหมายทุกอย่าง โยมจำไว้ทุกอย่างมี
ความหมาย สมเด็จแจวเรือจ้าง มีความหมาย ไปเทศน์ใกล้ ๆ บ้านตาทอง ทำไม
สมเด็จต้องแจวเรือ เพราะไ้คนแจวเรือมันทะเลาะกัน มันด่าข้ามหัวไปข้ามหัวมา มึง
มานั่งทะเลาะกันในเรือ กูจะแจวเรือเอง สมเด็จก็เอาผ้าจีวรพาดคอเข้า แล้วก็แจว
กระโดดกระโดดไปถึง ส่วนมากคนจะมีดอกไม้ไปรับสมเด็จที่ท่าน้ำ เอ้าสมเด็จทำไม
แจวเรือ สมเด็จไม่ได้แจว ขริ้วโตแจว สมเด็จอยู่ที่วัดระฆัง ทำไมต้องแจวเรือด้วย ก็ไ้
สองคนมันทะเลาะกันเลยกุให้มันมาทะเลาะกันในเรือซะ ไม่งั้นอายุเค้า กูแจวซะเอง
สบายกว่า เลยมเทศน์จบ ๑๒ นักขัตตร พอเทศน์เสร็จแล้วเจ้าภาพจึงสร้างสมเด็จแจวเรือ
ขึ้นมาเป็นที่ระลึก จำไว้มีความหมายทุกอย่าง ไม่ใช่สร้างส่งเดช สร้างเพื่อเป็น
เครื่องกลางของขลังเอาสตางค์เขา ไม่ใช่ นะ มันมีความหมาย โยมที่มาเจริญกรรมฐานก็
มีความหมาย เอามาให้แม่หรือเปล่า เจริญกรรมฐานให้พ่อหรือเปล่า คุณหนูทั้งหลาย
ที่เป็นสาว ๆ โปรดตั้งใจฟัง หนูบวชให้เนกขัมมะแทนน้านมแม่บ้าง เรากินน้านมแม่ ถึง

บอกไม่ได้กินน้ำมันแม่ก็กินเลือดในอกของแม่ นี่แหละ แม่แบบ แม่แผน แม่แปลน แม่
นางพญา จึงหนาแน่น แม่เรานี้ออดทนหรือเกินที่เลี้ยงเรามาเนะ รักลูกจึงปลุกฝังให้ลูก
ตั้งตน ฝึกรับศึกษาให้ลูกได้ดีมีปัญญามีวิชาตั้งตนให้ลูกเป็นคนดี แม่นี้นาแน่น
อดทนตลอด ไม่งั้นเลี้ยงลูกไม่ได้ เช็ดก้น เช็ดตุต เช็ดร่างแหให้ลูกได้ แต่ลูกให้พ่อแม่ได้
ใหม่ แม่จึงต้องหนา เขาเปรียบไว้ว่านางพญาเป็นแม่ ถ้าใครมีแม่เป็นนางพญา มีพ่อ
เป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ ครอบครองบ้านนั้นได้เพชรน้ำหนึ่งในดวงใจ ที่พูดวันนี้ราคาหลาย
แสนนะ ถ้าคนไม่รู้สัจธรรมก็ไม่มีค่าหมาย ถ้าคนรู้ความหมายมันมีราคาที่ตีค่า
ไม่ได้ ถ้ารู้มีความหมายเข้าใจได้ จะรู้ว่ามีค่ามาก แต่คนที่ไม่รู้ภาษาเลย มันไม่มีค่า
อะไรเลย เหมือนไก่ ไม่รู้จักเพชรนิลจินดาแต่ประการใด ไม่ทราบความหมายที่เขาตี
เข้าใจ โบราณจึงตีความหมายให้เราได้ไปศึกษา ให้เราได้มีโอกาส มีความคิด มี
สติปัญญา คนดีอยู่ที่คุณค่า คนดีมีปัญญา คนไร้ปัญญาไร้เหตุไร้ผลเป็นคนเศษมนุษย์
บุรุษโคมลอย ลอยไปลอยมาทั้งหญิงและชาย ไม่มีโอกาสที่จะดีได้ในสังคม นี่หรือเศษ
มนุษย์บุรุษโคมลอย ที่อาตมาพูดให้โยมฟังเพื่อเอาไปคิด อย่าเชื่ออาตมาเลย อาตมา
มีประสบการณ์กับปัญหาเรื่องนี้มาแล้ว อ่านออกหมดแล้ว จนชี้แจงอ่าน ว่ารูปร่าง
หน้าตาอย่างนี้มาจากตระกูลใด มาจากเพศใด เหตุผลกฎแห่งกรรมจะซ้ำเติมเธอ
ประการใด เธอจะตายที่ไหน จะนอนตายที่วัดอัมพวัน หรือที่เมรุที่ไหนก็ไม่ทราบ อย่า
ประมาทอาจองต่อสงคราม โปรดสร้างความดีตั้งแต่บัดนี้ วินาทีนี้เป็นต้นไป อย่า
ปล่อยให้มันเลยไปเปล่าปราศจากประโยชน์เลย โยมเรียกคืนไม่ได้แล้ว เหมือนพระมา
บวชนี้ เมื่อไรจะออกพรรษาซะที แต่ไม่ใช่พระที่วัดนี้นะ พระรุ่นก่อน พระรุ่นนี้ดีมาก ดี
ที่สุด พระรุ่นก่อนนับ เมื่อไรจะออกพรรษาซะทีนะ นอนไม่หลับเลย เพราะจะรีบสึก
บางองค์ศรัทธาทำกิจวัตร ศึกษาพระธรรมวินัย นั่งเจริญกรรมฐาน ออกพรรษาแล้ว
ไอ้โฮ!! ตายจริง ไอ้โฮเหมือนอยู่สองสามวัน ออกพรรษาซะแล้วหรือนี้ พระรุ่นนี้รุ่นมหา
มงคล รุ่นนี้ดี ไม่มีตำหนิเลย ไม่มีเมียงมีแมงเลย ไม่ไผ่ต่างปล้อง ไม่ไผ่ทั้งลำมันก็สวย
ทั้งลำ แต่ออดมีแมงไม่ได้ ไม่ไผ่นี้มันมีมอดไซเหมือนกัน แต่ไม่ใช่พระนะ แต่เป็นไม้ไผ่
ไม้ไผ่มันมีรู ไม่ไผ่ต่างปล้อง ฟัน้องต่างใจ ท้องเดียวเหมือนกันยังไม่ได้เลย ตรงนี้น่าคิด

พิจารณาด้วย ก็ขอประทานโทษโปรดอภัยพี่น้องที่รัก ดีชั่วประการใด เราออกจากห้องแม่มา ไม่มีอะไรเลย นาฬิกาก็ไม่มี สร้างความดีตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ยากดีมีจนประการใด แบนค้ก็ไม่มีออกจากห้องแม่มา เรือนก็ไม่มีซักหลังออกจากห้องแม่มา แต่หนูมีแต่ความดีมา กับความชั่ว บุญกับบาปติดหนูมาแน่นอน เข้าใจคำนี้ไหม

ฉะนั้นขออนุญาตกล่าวว่า สุจริตธรรมนั้นมันเป็นความสุขที่แท้จริง ความสุจริตธรรมได้จากกรรมฐาน ถ้าคนไหนทำกรรมฐานขัดเกลาเป็นพอบาง คือสมเด็จจบาง นางหนา แล้วจะรู้สึกนึกคิดขึ้นมาได้ แก้ไขปัญหาชีวิตได้ นี่แหละความสุขที่แน่นอน คือสุจริตธรรมเป็นความสุขที่แน่นอน ไม่มีอะไรผันแปรกลับกลอกหลอกหลงได้ ที่เราสร้างขึ้นมาจากใจของเรา ขอฝากข้อนี้ไว้ด้วย อย่าอับเฉาอับจนต่อไปเลย มันเป็นการที่เสียกลวิธี เสียชาติเกิด ประเสริฐไม่ได้ ดีชั่วประการใดอยู่ที่ตัวของเรา ก็โดยปัจจัยตั้งๆ แล้วนั้น ก็เลสมันบางลงไปโยมจะรู้สึก เหมือนกับที่เรามานั่งกรรมฐานวันแรกปวดจะตาย นั่งไม่ได้หรอก ปวดหนอ... ยิ่งปวดหนัก คิดหนอ... ยิ่งคิดหนัก ก็ยังหนาแน่นอยู่พอขัดเสียให้เบา ๆ บาง ๆ สบายเสีย นั่งได้เป็นวัน ๆ มันยังปวดอยู่ไม่เป็นไร ปวดอยู่ก็ปวดไป อย่าไปสนใจกับมัน มันอยากปวดก็ปวดไป มันอยากตายให้มันตายไป อย่าไปสนใจกับมัน อย่างหลวงพ่อนั่งอยู่นี้ เมื่อยไหม ทำไมไม่พลิก จำไว้เลยนะเทคนิค เมื่อยก็ไม่บอกใคร เป็นครูบาอาจารย์เสียแปลนหมด แล้วจะไปสอนใครเขาได้ มันก็ปวด แต่ตั้งสติไว้เรามีทั้งแม่ทั้งพ่อ ต้องอดทน เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป พ่อเราก็บาง โยมไปพูดในสังคมได้ ฝรั่งเศส สมเด็จต้องบาง พอบาง หัวใจ จิตบาง ไม่หนาแน่นด้วยอุปาทานและอวิชชา ตัณหาทั้งหลาย ตรงนี้เป็นหลักปฏิบัติ รับรองได้ผลอย่างสมคาศปรารถนาทุกประการ คุณหนูโปรดฟัง เราเป็นแม่แบบ แม่แผน เป็นลูกผู้หญิงยิ่งเรื่อง เอ๊ะ! ทำไมผู้หญิงยิ่งเรื่อละ ผู้ชายพายเรือ ผู้หญิงทำไมจะไปยิ่งเรื่อ หรือจะพูดผิด เขาเรียกโง่นะ ผู้ชายพายเรือ ผู้หญิงนั่งเรือ ผู้ชายช่วยพาย เข้าหลักนี้ซิ เมียดีก็เหมือนแม่ ผัวดีเหมือนบ่าว เพราะฉะนั้นผัวผู้ชายก็ต้องพายให้ภรรยา นั่งไป ถูกไหม ชายข้าวเปลือกหญิงข้าวสาร โบราณว่า น้ำจะพึงเรือเสียพึงปาอาศัย เราก็จิตคิดดูบ้างเขาก็ใจ ถูกไหม ถ้า

โยมมานั่งกรรมฐานจะตีความหมายออก ถ้าไม่มีสติปัญญา แก้ปัญหาชีวิตไม่ได้ ตีความหมายก็ผิด โบราณเขาพูดให้เราคิด เดี่ยวนี้เทคโนโลยีไม่ต้องให้คิด มีคอมพิวเตอร์ ไม่ต้องคิดแล้ว คิดเลขก็ไม่ต้องคิดนะ เสียสมองเปล่า ๆ คนเดี๋ยวนี้จึงได้แจ๋วเลย ใจที่สุด แจ๋วที่ใจที่สุด ไม่มีความคิด ถ้าเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่มี เครื่องคิดเลขไม่มี จะใช้ปัญญาได้ไหม ไม่มีเครื่องอุปกรณ์ ไม่มีเทคโนโลยี ไม่มีวิทยาศาสตร์ ช่วยได้ไหม ได้ด้วยปัญญา จำไว้ ถ้าไม่มีสติปัญญา ช่วยไม่ได้ เดี่ยวนี้เอาเครื่องทุ่นแรงกันหมดแล้ว ลูกเต๋าถึงได้ใจ โบราณสอนให้เราคิด สอนให้เราประดิษฐ์สร้างสรรค์ ให้เราริเริ่มดำเนินงานทางดีอย่างอริแต่ประการใด คือโบราณ แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้ว มีเครื่องคิดเลข ถ้าไม่มีเครื่องคิดเลขทำอย่างไร ก็แย่..

เพราะฉะนั้นวิปัสณากรรมฐานเป็นเรื่องเรื่องปัญญา ทำให้เราแก้ปัญหาได้ เพราะปัญญาของเราเอง ไม่ใช่คนอื่นมาแก้ให้เรา ถ้าจะมีสุขทุกข์ประการใด ก็เรารู้ตัวอยู่อย่างนี้ คนอื่นหาได้รู้ไม่ มีความหมายมาก เพราะฉะนั้นการแผ่เมตตา ถ้าโยมเจริญกรรมฐานได้ครบวงจร ได้พอสมควรบ้างนางหนาเมื่อไหร่ แผ่เมตตาได้ ก่อนจะแผ่เมตตา ไม่ใช่ทำไปแผ่ไปไม่ได้ ต้องทำให้ครบวงจรให้จบก่อน ใจสบาย ไม่เจ็บปวดด้วยกิเลส และไม่เจ็บปวดด้วยความทุกข์ ความสุขไม่เจ็บปวดด้วยความทุกข์แล้ว แผ่ได้โดยหลับตา หายใจเข้า อัสสาสะ ปัสสาสะ ออกไปทางหน้าผาก แล้วตรงไปที่ต้องการ ประสงค์ จะให้ลูกที่อเมริกา ลูกเอ๋ยจงมีความสุขความเจริญนะลูกนะ เพราะเรามีพลังส่งแล้ว ลูกได้รับความสุขทันทีเดี๋ยวนั้นด้วย จะเห็นพ่อทันที ถ้าแม่แผ่จะเห็นแม่ ที่ในกรุงเทพฯ เป็นตัวอย่าง เช่น รองประธานกรรมการ ผู้จัดการธนาคารทหารไทย ท่านแผ่ไปให้ลูกท่านที่อเมริกาอย่างนี้ แล้วย้อนกลับมาหาท่านว่าลูกได้รับแล้ว นี่แผ่อย่างนี้แล้วท่านนั่งกรรมฐานเก่งอย่างที่เรารู้แจ้งถวายท่าน ให้ท่านเข้าใจอย่างนี้ แต่บางคนแผ่เมตตาไม่เป็น ไม่รู้จะส่งทางไหน อาตมาถึงแน่น เห็นหนอ...ทางหน้าผากตรงไป จะเห็นได้ชัดเจน และกั้วสี่เข้าออกได้ชัดเจน แผ่ได้เลย อาตมาถึงบอกว่า ว่าอะไรไม่ได้ขอให้ว่าอย่างนี้ละ “เมตตาคุณณัง อะระหัง เมตตา” เมตตาแปลว่า ความปรารถนาดี

มีคุณต่อชาวโลกคือเมตตา อะระหังแปลว่าไกลจากกิเลสถึงจะมีเมตตา ถ้าไม่ไกลจากกิเลส ยังมีกิเลสมากมายอย่างนี้ไม่มีเมตตา อะระหัง เมตตา คนที่จะมีเมตตาต้องไกลจากกิเลสอาสวะ มันเป็นบทความที่น่าคิดพิจารณาด้วยปัญญาเหลือเกิน เท่านั้นไม่มีอื่นใดแน่นอน

ยีนหนอ ๕ ครั้ง ต้องการจะสร้างฐานะ ยีนหนอ... ยีนหนอ... ๆ ๆ ๆ ถ้าสติครบ วงจร มีทั้งพ่อทั้งแม่อย่างทีกล่าว พ่อก็บาง สมเด็จบางนะ นางหนาแน่น อดทน ตายให้มันตายซะ ตายให้มันตาย มีทั้งแม่ทั้งพ่อ รับรองครบวงจร กิเลสก็เบาบาง จิตใจก็ใสสะอาด จะรู้กฎแห่งกรรมทันที ไม่ใช่ นั่งหลับตาส่งเดชแล้วจะรู้เอง เป็นไปไม่ได้แน่นอน มาถึงสรุปให้ฟังว่า กรรมฐานไม่ใช่ของง่าย แต่ก็ไม่ใช่ของยาก ถ้าทำ ขอประทานโทษโยมอยู่ ม.๑ ปวดหัวยากมาก ขึ้น ม.๒, ม.๑ ก็ง่าย ม.๒ ปวดหัวอีกแล้ว ปวดหัวจึงผ่านขึ้น ม.๓, ม.๒ ง่ายหรือยาก อย่างนี้นั่ง ๓๐ นาที ปวด ปวดมาก ตายให้มันตาย ถ้าผ่านสอบได้ ถ้าไม่ผ่านสอบตก เกิดขึ้นต้องอยู่ดับไป จิตก็ไม่ไปกังวล จิตก็ไม่เป็นอุปาทาน จะปวดได้อย่างไร ไซ้ใหม่ เช่นนั่ง ๓๐ นาทีจะตาย ลองนั่ง ๑ ชั่วโมง ก็จะตาย พอกลับมา นั่ง ๓๐ นาทีเป็นไง สบายมาก นี่ตรงนี้ชัดเจน ท่านทั้งหลายกลับไป แล้วโปรดเดินจงกรมบ้าง มีเวลาน้อยทำน้อย มีเวลามากทำมาก ไม่มีเวลาตั้งสติทำงาน จำไว้ จะหยิบอะไรก็กำหนด พัฒนาจิตตรงนี้ เสี่ยงหนอ... ให้ตั้งสติให้จริง ๆ จะได้ว่าคนนี่มันพูดโกหก คนนี้พูดจริง ไม่แปรผัน ไม่เปลี่ยนแปลง บางคนบอกไม่ว่าไม่ว่าได้ยังไง ตาก็ดูกันอยู่แล้ว หูก็ฟังแล้ว ปากก็พูดแล้ว นี่แหละคือกรรมฐาน ปากก็พูด ก่อนจะพูดก็มีสติหน่อยได้ไหม นึกจะพูดไม่มีหูรูดเลยเหวอ คนไม่มีหูรูดนี้มักจะขึ้นห่วยลงเขา

ขอฝากโยมที่ตั้งใจไว้ ถ้าเรายังจิตกังวลอย่าไปแผ่ ฟังไว้ นะ ถ้าจิตกังวล จิตไม่สูง จิตไม่สบายใจ อย่าไปแผ่ให้ลูกนะ ถ้าแผ่แล้ว เอาของไม่ดีไปให้ลูก อย่าแผ่ เอาของไม่ดีไปให้ลูก บางคนไม่รู้เรื่อง เดินจงกรมก็เดินส่งเดช นั่งก็ส่งเดช ไม่ได้อะไรเลย แล้วแผ่

เลย จิตใจกำลังวุ่นวาย เลยเอาความวุ่นวายไปให้ลูกอีก จำไว้เลยนะ ตรงนี้พูดให้ชัด
แล้วนะ วันนี้เทศน์ไม่เสียแรงเปล่า วันนี้เทศน์จะไม่เอากันเทศน์หรอกนะ มีศรัทธา
เทศน์ให้โยมฟัง เพราะอะไรหรือ เพราะญาติโยมทั้งหญิงและชายสวายน่ารัก น่าผูกพัน
ควรจะเทศน์ให้ฟัง ไม่เอากันเทศน์เลยนะเนี่ย ยังจะไม่ฟังอีกหรือ อาตมาต้องได้
ปัตตานุโมทนา บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนา โยมที่ตั้งใจฟังก็จะสำเร็จด้วยการ
อนุโมทนา สาธุอนุโมทนา สาธุการ ได้แน่นอน

ถ้าอารมณ์ไม่ดีอย่าแผ่ นะ นึกตัวอย่าง โยมอารมณ์ไม่ดีแล้วแผ่มาให้ญาติสอง
คน แผ่ไปให้ลูกสาวกับลูกเขย มีตัวอย่าง โยมนี้อารมณ์ไม่ดีทะเลาะกันกับแม่บ้าน
แล้วก็ไม่ได้นั่งกรรมฐานแผ่เลย ให้ลูกอยู่เย็นเป็นสุข แต่อารมณ์นี้มันมาไม่ดี เลยมา
โดนลูกเข้า เลยลูกเขยกับลูกสาวทะเลาะกันเลย ตีกันแหลกไปเลย นี่โยมอย่าแผ่ นะ
เราตีกันก็พอแล้ว ยังให้ลูกตีกันอีกหรือ นี่เรื่องจริงนะไม่ได้พูดเล่น แม่เมื่อกำลังมีจิต
เป็นกุศล ลูกกำลังทุกข์หายทุกข์ ลูกมีสุขก็ขอให้ลูกมีสุขยิ่ง ๆ นี่ตายตัวแล้ว แผ่ออก
จากหน้าผาก

เพราะฉะนั้น สุจริตธรรม การเจริญกรรมฐานต้องการสุจริตธรรม จะพูดเป็น
ภาษารวมๆให้ฟังสักเล็กน้อย สุจริตธรรมคือให้เกิดผลอย่างไร พูดข้อปฏิบัติแล้ว จะ
พูดวิธีการ สุจริตธรรมทำให้เกิดผลอย่างไร คิดให้รอบคอบ คิดหนอ... คิดหนอ... ให้
รอบคอบ ชอบระวัง ตั้งใจทรงศีลธรรม นำทางให้มันถูก ปลูกสติดำรงชอบ ประกอบ
กุศล จะได้ผลนันทเป็นหลักฐานสำคัญ คิดให้รอบคอบสักหน่อยก็จะเห็นได้ จะเห็น
ได้ในปัจจุบันนี้เอง อดีตอย่ารื้อฟื้น อนาคตอย่าจับมันคั้นให้มันตาย จะผิดหวังจะ
เสียใจ “ไปไหนปากอย่าไว ใจอย่าเบา เรื่องเก่าอย่ารื้อฟื้น เรื่องอื่นอย่าคิด กิจที่ชอบ
ทำให้มันเสร็จ” ให้รอบคอบ ในปัจจุบันนี้เอง ผู้ประพาสสุจริตธรรมย่อมเป็นคนไม่มีภัย
ไม่มีเวร มีกาย วาจา ใจ ปลอดภัยไปเอง ความสุขที่เห็นกันอยู่แล้ว ส่วนผู้
ประพาสสุจริตธรรม ตรงกันข้าม มีกาย วาจา ใจ หมกหมุ่นวุ่นวาย แม้จักมี

ทรัพย์ ยศ ชื่อเสียง สักเท่าใด ก็ไม่ช่วยให้ปลอดโปร่งได้ ต้องเปลืองทรัพย์ เปลือง
สุข ระวังทรัพย์ ระวังรอบด้าน นี่เป็นความสุขที่เห็นกันอยู่แล้ว ส่วนในอนาคตเล่าจัก
เป็นอย่างไร อาศัยพุทธภาษิตที่แสดงว่า :-

กल्याณการี กल्याณํ ผู้ทำดียอมได้ดี
ปาปการี จ ปาปกํ ผู้ทำชั่วยอมได้ชั่ว

จึงลงสันนิษฐานได้ว่า **สุจริตธรรม** อำนวยผลที่ดีคือความสุข **ทุจริตรธรรม**
อำนวยผลที่ชั่วคือความทุกข์ แม้ในอนาคตแน่แท้ อนึ่งในที่นี้รวมผลแห่งสุจริตธรรม
ทั้งสิ้น แสดงรวมยอดอย่างเดี่ยวว่าความสุข เพราะเหตุนี้ สิ่งใดเป็นอุปกรณ์แห่ง
ความสุข หรือเรียกว่าสุขสมบัติ เช่น ความบริบูรณ์ทรัพย์ ผิวพรรณงาม อายุยืน
ยศ ชื่อเสียง เป็นต้น สิ่งนั้นทั้งหมดเป็นผลแห่งสุจริตธรรม

จักแสดงวิธีปฏิบัติสุจริตธรรมสักคู่หนึ่งโดยย่อไว้ เพื่อผู้ต้องการต่อไป คือ **ไม่**
พยาบาท คู่กับ เมตตา เมื่ออารมณ์ร้ายอย่างเบาคือ ความหงุดหงิดไม่พอใจ แรงแ
ขึ้นเป็นความฉุนเฉียวร้ายกาจ แรงแขึ้นอีกเป็นพยาบาท เหล่านี้อย่างใดอย่างหนึ่ง
เกิดขึ้น ควรทำความรู้จักตัวและพิจารณาโดยนัยว่า นี้เท่ากับโทษตน เผาตนโดยตรง
มิใช่ทำโทษหรือแผดเผาผู้อื่นเลย คราวที่ตนผิดใจยังเคยให้อภัย ไม่ถือโทษโกรธแค้น
เหตุใดเมื่อผู้อื่นทำผิดใจจึงมาลงโทษแผดเผาตนเล่า ผู้อื่นที่ตนโกรธนั้น เขามีได้
ทุกข์ร้อนไปกับเราด้วยเลย อนึ่ง ควรตั้งกติกาข้อบังคับสำหรับตนว่า เมื่อเกิดอารมณ์
ร้าย มีโกรธเป็นต้นขึ้น จักไม่พูด จักไม่แสดงกิริยาของคนโกรธ หรือตั้งกติกาประการ
อื่นซึ่งอาจจะรักษาอารมณ์ร้ายเหล่านั้นไว้ข้างใน มิให้ออกมาเด่นอยู่ข้างนอก และ
พยายามดับเสียด้วยอารมณ์เย็นชนิดใดชนิดหนึ่ง ด้วยการพิจารณาให้แยบคาย มิให้
ถูกระฟือสุ่มออกอยู่ได้

เมตตา - มิตร - ไมตรี สามคำนี้ เป็นคำหนึ่งอันเดียวกัน

เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาจะให้มีความสุข

มิตร คือ ผู้มีเมตตาปรารถนาสุขประโยชน์ต่อกัน

ไมตรี คือ ความมีเมตตาปรารถนาดีต่อกัน

ผู้ปรารถนาจะปลูกเมตตาให้ออกงามอยู่ในจิต พึงปลูกด้วยการคิดแผ่ ในเบื้องต้นแผ่ไปโดยเจาะจงก่อน ในบุคคลที่ชอบพอ มีมารดาบิดา ญาติมิตร เป็นต้น โดยนัยว่าผู้นั้น ๆ จงเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีคามเบียดเบียน ไม่มีทุกข์ มีสุขสวัสดิ์ รักษาตนเถิด เมื่อจิตได้รับการฝึกหัดคุ้นเคยกับเมตตาเข้าแล้ว ก็แผ่ขยายให้กว้างออกไป โดยลำดับดังนี้ ในคนที่เฉยๆ ไม่ชอบไม่ชัง ในคนไม่ชอบน้อย ในคนที่ไม่ชอบมาก ในมนุษย์และดิรัจฉานไม่มีประมาณ **เมตตาจิต** เมื่อคิดแผ่กว้างออกไปเพียงใด มิตร และไมตรีก็มีความกว้างออกไปเพียงนั้น **เมตตาไมตรีจิตมิใช่อำนวยความสุขให้เฉพาะบุคคล ย่อมให้ความสุขแก่ชนส่วนรวมตั้งแต่สองขึ้นไปด้วย** คือ หมู่ชนที่มีไมตรีจิตต่อกันย่อมหมดความระแวง ไม่ต้องจ่ายทรัพย์ จ่ายสุข ในการระวังหรือเตรียมรุกรับ มีโอกาสประกอบกิจการงาน อันเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และหมู่ เต็มที่มีความเจริญรุ่งเรืองและความสงบสุขโดยส่วนเดียว

เพราะเหตุนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นพระบรมศาสดาของเราทั้งหลาย ผู้ทรงมีพระเมตตาไมตรี มีมิตรภาพในสรรพสัตว์ ทอดพระเนตรเห็นการณีกาล จึงได้ทรงประทานศาสนธรรมไว้หนึ่งฉันทคาถา แปลความว่า **บุคคลพึงประพฤติธรรมให้เป็นสุจริต ไม่พึงประพฤติธรรมให้เป็นทุจริต ผู้มีปกติประพฤติธรรม ย่อมอยู่เป็นสุขในโลกนี้และในโลกอื่น ดังนี้**

ในข้อว่า ฟังประพฤติธรรมให้เป็นสุจริต ไม่ฟังประพฤติธรรมให้เป็นทุจริต ใน
ชั้นทศานันนั้น คำว่า ธรรม น่าจะหมายเอา การงานทั้งปวงที่ทำ ทางกาย วาจา
และ การทำ การพูด การคิด ที่เป็นไปอยู่ตามปกตินี้เอง ทรงสอนให้ทำ พูด และคิด
ให้เป็นสุจริต มิให้เป็นทุจริต

ส่วนในข้อที่ว่า ผู้มีปกติประพฤติธรรม ย่อมอยู่เป็นสุขนั้น คำว่า ธรรม
หมายความว่า ความดี ดังคำว่า มีธรรมอยู่ในใจ ดังที่เข้าใจกันอยู่ทั่วไป ผู้ประพฤติ
กาย วาจา ให้สุจริต ไม่ประพฤติให้เป็นทุจริต ทั้งประพฤติธรรม คือมีธรรมอยู่ในใจ
ย่อมอยู่เป็นสุขในโลกนี้ และในโลกอื่น คือในโลกอนาคต อันจะคอยเลื่อนมาเป็นโลก
ปัจจุบันแก่ทุก ๆ คนในเวลาไม่ช้า

ความสุข ย่อมเกิดจากเหตุภายใน คือ สุจริตธรรม ด้วยประการดังจะ
เพราะฉะนั้น ผู้ปรารถนาสุข เมื่อจับตั้งเหตุการณแห่งความสุขและความทุกข์ได้ดังนี้
แล้ว ควรเว้นทุจริตธรรม อันเป็นเหตุของความทุกข์ ควรประพฤติสุจริตธรรม อัน
เป็นเหตุของความสุข ถ้าประพฤติดังนี้ ชื่อว่าได้ก่อเหตุการณของความสุขสมบัติทั้ง
ปวงไว้แล้ว นี่เป็นความชอบยิ่งของตนเอง ถ้ากลับประพฤติทุจริตธรรม เว้นสุจริต
ธรรมเสีย ย่อมชื่อว่าได้ก่อเหตุการณแห่งความทุกข์พิบัติทั้งปวงไว้แล้ว นี่เป็น
ความผิดของตนเอง

อนึ่ง ถ้ามีปัญหาในชีวิตปัจจุบันของผู้ประพฤติสุจริตธรรม หรือทุจริตธรรม
เกิดขึ้น ฟังทราบว่ ในคราวที่สุจริตธรรมที่ได้ทำไว้แล้วกำลังให้ผลอยู่ ผู้ประพฤติ
ทุจริตธรรมย่อมพร้อมพร้อมด้วยสุขสมบัติ และความสดชื่นร่าเริง อาจสำคัญทุจริต
ธรรมดูจน่าหวาน และอาจเยี้ยหยันผู้ประพฤติสุจริตธรรมได้ แต่ในการที่ทุจริต
ธรรมของตนให้ผล ก็จักต้องประจวบทุกข์พิบัติ ชบเซาเศร้าหมอง ดูจตันไม่ถุกแล้ง

อนึ่งในคราวที่สุจริตธรรมที่ได้ทำไว้แล้วกำลังให้ผลอยู่ ผู้ประพฤติสุจริตธรรมก็ยังคงต้องประสบทุกข์พิบัติชบเซาอับเฉาอยู่ก่อน แต่ในการที่สุจริตธรรมของตนให้ผลย่อมเกิดสุขสมบัติอย่างน่าพิศวง ดุจต้นไม้ในฤดูฝน แม้สุจริตธรรมจักยังไม่ให้ผล โดยนัยที่กล่าวนี้ กาย วาจา และใจ ของตน ก็ย่อมปลอดโปร่งเป็นสุขสงบ เป็นผลที่มีประจำทุกทิวาราตรีกาลดังที่กล่าวแล้ว

วันนี้ก็เป็นเวลาสมควรแก่เวลา ก็ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย อำนาจบุญกุศลทั้งหลาย อำนาจปู่ย่าตายาย อำนาจคุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ อำนาจเทพทัตย์ทุกแห่งหล้า อำนาจพระมหากษัตริย์สมภารเจ้า อำนาจสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ โปรดประสาทพรให้ญาติโยมทั้งหลาย จงประสบแต่ความสุข ความเจริญโดยทั่วหน้ากัน ขอทุกท่านจงเจริญไปด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ นึกคิดสิ่งหนึ่งประการใดก็ให้ สมความมุ่งมาดปรารถนา ด้วยกันทุก ๆ ท่าน ณ โอกาสบัดนี้เทอญ.